

GEMEENTE OSS	
POSTKAMER	
Datum:	28 JAN 2025
Afdeling:	RO
Kopie RG	

College van Burgemeester en Wethouders van Oss
afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
Postbus 5, 5340 BA OSS

Behandeld door: 5.1.2e

Onderwerp: Zienswijze ontwerp Programma Duurzame Polder, Haaren, 23 januari 2025
Oms kenmerk: 80.101/250064

Geachte college,

Hierbij ontvangt u onze zienswijze op het ontwerp Programma Duurzame Polder toesturen. Hiermee willen wij een bijdrage leveren aan een integrale uitwerking van het ontwerp Programma, waarin meer opgaven dan momenteel in het programma omschreven zijn, een goede plek krijgen.

Als natuurorganisaties maken wij ons sterk voor een natuurinclusieve energietransitie, zodat energieprojecten niet onnodig tot ecologische en landschappelijke schade leiden, maar de natuur juist versterken.

Algemeen

Met belangstelling lezen we het ontwerp Programma Duurzame Polder. Een programma voortkomend uit een lang voortraject met een grote opgave en tegenstrijdige belangen.

Brabants Landschap is actief betrokken bij het project, omdat wij het uiterst belangrijk vinden om bestaande natuurwaarden, in het bijzonder weide- en akkervogels, en samenwerking in het gebied te behouden en te versterken. De komst van windmolens brengt een negatieve impact op de bestaande populatie weide- en akkervogels en andere soorten met zich mee. Het zet daarnaast de bestaande samenwerking op scherp. Wij ervaren onzekerheden over de borging van de bescherming en samenwerking voor de toekomst.

Ondanks de negatieve impact en spanningen, zien wij dat er ook kansen liggen voor jarenlange bescherming, maatwerk en bovenal voor borging van de samenwerking met de grondeigenaren en initiatiefnemers.

Dit zien wij tot onze teleurstelling niet terug in het ontwerp Programma Duurzame Polder en wij zien hierdoor risico's ontstaan voor zowel de samenwerking en de bescherming van weide- en akkervogels in het gebied.

Maatschappelijk Verantwoord Alternatief (MVA)

Samen met diverse partijen, waaronder de Brabantse Milieufederatie (BMF), IVN Den Bosch en Windcollectief Oss, hebben wij in 2024 een voorzet gedaan voor een samenwerking in het gebied, met als resultaat een Maatschappelijk Verantwoord Alternatief ontwerp en convenant. Hierin worden opgaven voor energie, landbouw en natuur gecombineerd en geborgd voor een toekomstbestendige polder. Hierbij is ook uitdrukkelijk rekening gehouden met de leefomgeving

in en rondom de polder en met bestaand beleid. Een bijzondere samenwerking, omdat tegenstrijdige belangen daardoor juist synergie hebben gevonden in de Duurzame Polder.

Tot onze teleurstelling bevat het ontwerp Programma Duurzame Polder onvoldoende perspectief voor een duurzame samenwerking en instandhouding van de bestaande broedparen en soorten, zoals grutto's, kieviten, ganzen, smienten en vleermuizen. Sterker nog, de vooronderzoeken wijzen uit dat een negatief effect onvermijdelijk is. Met dit voortschrijdend inzicht is juiste borging van bestaande natuurwaarden en perfectief voor grondeigenaren en het gebied juist essentieel.

Negatief effect

Het ontwerp Programma Duurzame Polder en onderliggende onderzoeken en documentatie, bevat veel tegenstrijdigheden op het gebied van natuur, landschap en integraliteit. Ondanks verschillende conclusies in de ecologische beoordelingen (Witteveen en Bos / Bureau Waardenburg) is de conclusie uit beide onderzoeken helder: het risico op negatieve effecten is hoog. Zoveel mogelijk negatieve effecten voorkomen is noodzakelijk. Deze conclusie is overgenomen in paragraaf 3.7 van het ontwerp Programma.

Paragraaf 3.7 'Gezien de ligging van de weidevogel- gebieden en het Ganzen- en Smienten gebied binnen de Duurzame Polder zal realisatie van het voor de Opwekdoelstelling 's-Hertogenbosch en de Restopgave Oss noodzakelijke aantal Windturbines hoe dan ook leiden tot een aantasting van Natuurwaarden. De Gemeenten zijn van mening dat het belang bij realisering van de Opwekdoelstelling 's-Hertogenbosch en de Restopgave Oss deze aantasting rechtvaardigt, op voorwaarde dat de wettelijke vereiste Mitigatie en/of Compensatie wordt uitgevoerd. Daarbij nemen de Gemeenten in aanmerking dat er – indien nodig – mogelijkheden zijn voor een verplaatsing van de voor een verplaatsing van de weidevogelgebieden en van het Ganzen- en Smientengebied. De weidevogelgebieden en van het Ganzen- en Smientengebied. De Provincie is in beginsel bereid medewerking te verlenen aan verplaatsing (mits voldoende onderbouwd).

Er wordt gesproken over de verplaatsing van leefgebied van weidevogels. Een verplaatsing is slechts beperkt mogelijk en hiervoor is draagkracht binnen het gebied en van grondeigenaren nodig. De gemeenten kunnen de aantasting rechtvaardigen, maar wij vinden het teleurstellend dat hiermee enkel het doel 'energieopwekking' wordt nagestreefd. Men kan ervoor kiezen om méér dan het wettelijke minimum te investeren, aangezien gemeenten ook verantwoordelijk zijn voor natuurherstel en behoud.

Wij hebben daarnaast zorgen over de uitwerking van één, allesomvattende Duurzame Polder, waarin de opgaven voor windenergie, natuur en landbouw samenkomen.

Criteria

Er lijken twee projecten te ontstaan vanuit één opdracht. De opdracht is het creëren van één Duurzame Polder, met een goede balans tussen windenergie, landbouw en natuur. De uitgangspunten van beide gemeenten lijken van elkaar te verschillen. Hierbij doelen we op de 1- en 2 km afstandscriteria t.a.v. de woonkernen, de weging van natuur t.o.v. primair landbouwgebied en de haalbaarheid van een project t.a.v. de initiatiefnemers. Wij stellen de vraag hoe dit kan resulteren in één Duurzame Polder. De snelheid van de initiatiefnemers en gemeente zal bepalen hoe dit tot uitvoering komt.

Wat voor ons daarin centraal staat is dat natuur, vogels en soorten geen gemeentegrenzen kennen en baat hebben bij één gebiedsplan. Een plan waarin maatregelen en compensatie elkaar versterken. Als er twee projecten ontstaan wekt dat grote zorgen op over versnippering van maatregelen of een papieren werkelijkheid van compensatie.

Perspectief

De opgave voor windenergie gaat landen op gronden van boeren in de Duurzame Polder. Dit zijn boeren die vaak ook actief zijn in het Weidevogelbeheer. Boeren die in een windcollectief zitten. Boeren die in transitie zijn. Boeren die perspectief nodig hebben.

Met het ontwerpprogramma wordt geen duidelijkheid geboden. In het rapport van Waardenburg is het zoekgebied en VKA van de gemeente Oss aangemerkt als hoog risicogebied. De verwachting is dat de totale doorlooptijd tot aan het moment van realisatie nog vele jaren vergt. Deze jaren zullen naar verwachting geen duidelijkheid geven over de inrichting van de polder. Rond 2029 worden de Agrarische Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) contracten verlengd, wat kansen én risico's met zich meebrengt. Dit gebeurt namelijk op basis van vrijwilligheid en toekomstperspectief, waardoor er extra risico's zijn voor de bescherming van de soorten in het gebied. De gevoeligheid is gelegen in de positie van de grondeigenaar, die zowel in een windcollectief deelneemt, als in de vrijwillige weidevogelbescherming. Dit is de grondeigenaar die ook bereid is om beiden een plek te geven, mits er perspectief geboden kan worden.

Dit perspectief kan geboden worden door de opgaven voor energie, natuur en landbouw als gelijkwaardig in het project te laten wegen en in één project te borgen. Het zou voor een grondeigenaar niet uit moeten maken of er een windmolen staat, een zwaar pakket voor weidevogelbescherming ligt of kringlooplandbouw centraal staat, uiteindelijk maken zij gezamenlijk de Duurzame Polder. Als het project op deze voet verder gaat, concurreren belangen elkaar de polder uit en ontstaat er geen Duurzame Polder.

Energie, natuur en landbouw hebben elkaar nodig. Als de natuurwaarden niet behouden blijven, komt er uiteindelijk geen project, omdat een natuurvergunning niet verleend mag worden bij een negatieve impact op soorten die ervoor komen. Weidevogels hebben de boer nodig, deze zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Energie kan hierin de synergie vormen voor een financiële zekerheid. Hiervoor is het noodzakelijk dat de doelen natuurinclusieve windenergie, natuurbehoud en de landbouw transitie gelijkwaardig een plaats krijgen.

Risico

De investeringsmogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer en landbouwtransitie komen zonder perspectief onder druk te staan. We kunnen ons niet veroorloven dat er de komende jaren stilstand ontstaat op het gebied van weidevogelbeheer en de transitie van de landbouw. Dit zal leiden tot een verdere achteruitgang van soorten, die het al moeilijk hebben.

De relatie tussen natuurorganisaties als Brabants Landschap, grondeigenaren en BoerenNatuur in de Duurzame Polder is goed. Alle partijen hebben behoefte aan zekerheid voor de komende jaren. Jaren waarin de functies van agrarische gronden veranderen en behoefte is aan multifunctioneel grondgebruik. In de nabije toekomst zullen zich kansen voordoen om die functies in nauw overleg met belanghebbenden te koppelen en te optimaliseren. Een goede samenwerking is cruciaal om kansen te benutten en meerdere opgaven te behalen. De weidevogelbescherming is onlosmakelijk verbonden met de boer. Sommige soorten laten zich

moelijk sturen, horen in de gebieden thuis en hebben een langere periode nodig voordat bescherming kan worden gewaarborgd.

In het rapport wordt gesproken over verplaatsing van leefgebieden. Soorten zijn honkvast en hebben jaren nodig om zich te verplaatsen. Het is daarom noodzakelijk dat er **nu** actie wordt ondernomen voor een optimale inrichting en beheer, omdat compensatie achteraf geen optie is. Alleen dan benutten we optimaal de periode die nodig is om alle stappen te zetten voor de feitelijke plaatsing van de turbines.

Samenwerking projectteams

Als laatste willen we benadrukken dat afstemming tussen de initiatieven in de gemeente Oss en 's-Hertogenbosch essentieel is om tot één Duurzame Polder te komen. Een soort, zoals een vogel, houdt zich namelijk niet aan gemeentegrenzen. Wij zien hier het risico dat twee aparte projecten leiden tot een extra negatief effect op natuur en landschap, met een groot risico dat geen van de eerder genoemde doelen –energie, duurzame landbouw en natuur – niet of maar ten dele worden behaald.

Oproep

Wij vragen de gemeente er zorg voor te dragen dat de volgende fase van het project als één project wordt uitgevoerd, waarbij de project-MER en daaruit vloeiende compensatie en mitigatie als één project wordt beschouwd en behandeld. Wij willen graag actief betrokken worden bij de mitigatie en compensatie, waarbij wij adviseren om maatregelen ruim voor (4 jaar) voor de daadwerkelijke uitvoering te borgen voor een periode van ten minste 20 jaar. Door maatregelen ruim van te voren te treffen, wordt ruimte geboden aan de gewenningsperiode van soorten en het geschikt maken van het leefgebied.

Tot slot

Wij verzoeken de gemeente Oss het samenwerkingsverband dat is ontstaan in de gemeente Oss met het MVA te ondersteunen, zodat de kracht vanuit het gebied komt.

Wij vinden het uiterst belangrijk om bestaande natuurwaarden, in het bijzonder weide- en akkervogels, en samenwerking in het gebied te behouden en te versterken.

Wij roepen u daarom op om de aantasting van de Natuurwaarden veel zwaarder mee te laten wegen in de besluitvorming over de Duurzame Polder.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet, ook namens de Brabantse Milieufederatie (BMF)

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

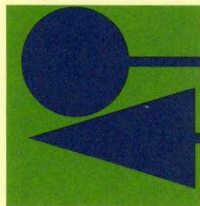
CC.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Brabants Landschap

Postbus 80 - 5076 ZH Haaren

College van Burgemeester en Wethouders van Oss
Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
Postbus 5 5340 BA
Oss

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 4